

ADATOK.

A SÓVÁRI SÓBÁNYA MEGVIZSGÁLÁSA 1643-ban.

I. A vizsgáló biztosok utasítása.

Instructio egregiis dominis Philippo Cheresneyei, administratori rei salnitriarum et Simoni Deblinger, tricesimatori Thokaiensis sacratissimae Caesareae regiaeque Maiestatis ad inspectionem et revisionem salis fodinae Soóváriensis expeditis commissariis data.

Mivel ő fölsége az mi kegyelmes urunk parancsolatjából az nemes posoni magyar camara nekünk azt intimálja, hogy az sóvári sóbányát, melyet ez elmúlt üdöben, úgymint in anno 1616, Istenben üdvözült boldog emlékezetű Mátyás császár urunk ő fölsége az eperjesi városnak 25 esztendőig kegyelmesen conferálta volt, azon esztendők száma már kitelvén, bizonyos személyek által revidiáltassuk, azmint az ő fölsége magyar camarája leveléből bővebben megérthetni. Azért annak az sóbányának inspectióját és revisióját Cheresneyei Philep és Deblinger uramékra bíztuk ez következő rend szerint.

1. Mindeneknek előtte commissarius uraimék az eperjesi várostól kérjék elő és producáltassák az inventáriumot, mely az sóbánya kézhözadáskor conscribáltatott volt, mivel itt fel nem találhatni és annak párját vegyék. Abból kitetszik, mennyi só és egyéb az bányához tartozó eszközöket percipiáltanak az inventáláskor azon városbeliek.

2. Annakutána Soóvárra menvén, az sóbányához tartozó gondviselőt és verwaltért, hasonlóképen az bányászokat és azoknak huttmányát előlhivatván, megesküdtessék, hogy mindenekre, az kikre kérdettetnek, igazán megfelelnek és conscientiose bémondják, azok mellé adjungálván az Tokajból és Szendrőből hozott bányákhoz értő személyeket.

3. Az meglévén, bebocsátván az bányázmestereket és az huttmant, több bányászokkal együtt (ha kívántatik) és az commissarius uraim közül is valamelyik, bocsáttassanak be az *schachtban* és revidcálják az bányát következőképen:

a) *Eperjes városa* az idő alatt, hogy az bányát birta, az bányát miképen mivellette legyen, építette-é és nem pusztította-é ezalatt, avagy pusztá félben nem hagyta-é?

b) Azon 25 esztendőig míg birta az város, annak az sóbányának restaurálására mennyi költséget tött?

c) Annak az bányának sójöveldelme mennyire ment?

d) Meglássák szorgalmatosan és megtudakozzák, hogy ha ez idő alatt új só-vénákat kerestének-é? avagy csak az kész sót, kit akkor találtak, mikor az sóbánya az eperjesieknek adatott, vágatták ki az bányából.

e) Új schachtot csináltak-é ez üdő alatt, avagy nem? s arra mi költ?

f) Ha nincs új schacht, csináltatnának-é mást és micsoda helyen, hogy könnyebben juthatnának az sóhoz, annak mélysége hány öltre extendáltassék és mennyi költség menne reája?

g) Bizonyosok-é henné, avagy aránzzák-e, hogy schachtot csináltatván, bővebb sót tanálhatnának-é? árnek nem lenne-é fogyatkozása új schacht miatt?

h) Mennyi bányász embert interteneáltak az eperiesiek s annak micsoda fizetések volt és ha jövendőben többet tarthatnának-é?

4. Mindezeket rend szerint conscribálván, az officinát, akiben az aprólékos sót főzik, revideálják és végére menjenek: esztendőnként mennyi mázsát főzhetni és minthogy tonnácskában csinálják, egy tonnában mennyi megyen és hogy adhatni el?

5. Minthogy az instructióban mindenek, azkik annak az sóbányának meglátására és revideálására szükségesek, nem exprimáltathatnak, im két rendbeli relatiót ad az ő fölsége camarája commissarius uraimék közkhöz avégre, hogy azt diligenter megolvassván és ruminálván, tanuságot vehessenek belőle, miként alkalmasokban és jobb módjával procedálhassanak az revisió dolgából.

6. Végezetre mindenekben véget érvén commissarius uraimék az megnevezett soóvári sóbányának mostani állapotját és meliorációjának mivoltát s módját rend szerint írásban foglalják, magok opinioját és tetszését is adjungálván, hogy mind ő fölségét s mind az nemes camarát voltaképen informálhassuk felőle. A relatiót peniglen scriptotenus sub sigillis et manuum propriarum subscriptionibus praesentálják minékünk.

Caetera fidei et industriae eorumdem dominorum commissariorum committuntur. Actum Cassoviae, die 9. Februarii anno 1643.

Emericus Mosdosy s. k,

Stephanus Duká.

(P. H.)

(P. H.)

II. A vizsgáló biztosok jelentése.

Anno 1643, die 10 Februarii. Az nemes szepesi camarátul, úgymint nemzeti Mosdosi Imre és Duka István uraiméktul az soóvári sóbányának inquisitiójára és inventálására, melyet császár urunk ő Fölsége az nemes Eperjes városának Botskay ideiben való hűséges szenvedésekért, állhatatosságokért és kárvallásokért adott volt 25 esztendeig, bocsátatunk mi az specificált sóaknának revisiójára: úgymint Cseresnyey Fülöp alias Kerspek, ő fölsége felső-magyarországi salétrom-inspectora,

Deblinger Simon tokaji harminczados, mellénk adjungálván Valentinus Polonit ő felsége tokaji annonariusát Adamum Grinstaint ennek előtte való fekete-bányai provisorát és 3 ő felsége szenderei német vitézit; kik ideiben főbányászok voltak; bizonyos instructiót adván az nemes camara előnkben, a sóaknának külső, de kiváltképen belső állapotját diligenter ad oculatam vévén és mindeneket annotálván relatiónkban sub sigillo nostro et manu propria ez ő felsége camarájának beadunk, melyet instructiónk szerint meg is cselekedtünk azmint következik.

1. Elsőben megeskettetvén az *hutmánt* egynebányad magával az öreg értelmes bányászokkal: hogy valamit, az ő felsége hasznára volna, megjelentének, és azmi kárára, azt el nem titkolnák és úgy bocsáttattának az mieinkkel az bányában. Informáltattunk az hutmántul Andreas Czeltnerül, hogy azmikor császár urunk ő felsége az aknát az eperjesi városnak adta volna, akkor az mélységben, azhol a só vágatott, vulgo *kürn* az felső *schatnál*, azhol a sőt felvonszák igen hátra volt az *ércz*, avagy a *só*, mely eleitül fogványt igen kivágatott és a nagy fáradságnak miatta, hasonlóképen az gonosz *áér* miatt ott hagyattattanak.

2. Hogy az akna el ne hagyattassék, igyekeztenek tovább az dologban procedálni. Annak okáért egy *zinként* azaz az mélységre 14 ölig alább mentenek az aknában, az ércznek avagy sónak keresésére, kibem nem haszontalanul munkálkodtanak, hanem jó sóra találtak és mostan is vagyon alkalmason kivágatott és mostan azon nem tartatnak bányászok, mindazonáltal minden kár nélkül haszonnal építettethetik, avagy vágattathatik.

3. Ítem azhol 75 öltre kötélnek leereszkednek az aknában, kit az *fő-schahtnak* neveznek, ott vagyon egy *zink* vulgo *stolwant*, 100 ölig általvágván, reménység alatt, azhol alkalmas sóra találtak éjszakra, melyben mostan 11 legény munkálkodik, helylyel-helylyel tiszta sőt találtak. Az *földes sőt* kivonván, itten az napvilágon, pörölylyel elválasztván az földet a sótul és az földesét kádokban töltvén vizre, azt kifőzik és tonnába verik. Ezen specificált darab akna, helylyel, fából való építést, támaszokat és foglaló fákat is kíván, ide igen messzére kell vontatni az *schathoz* azaz az kijövő, avagy kihozó helyhez.

4. Vagyon az aknában egy általlyukasztás, azhol az víz vagyon az mélységben, azon vízi *zinktul* az középső *zinkhez* alá 30 ölig, az gonosz *áér* miatt, mely azáltal vétettetett ki és azvégre kellett öszvelyukasztani az két mélységet, vulgo *zinket*.

5. Viszont vagyon azon általlyukasztásban sónak reménysége, jó érczet hogy találnának, azon művel egy bányász, mely éjszakra munkálkodik, de igen távol vagyon az *schahttul*.

6. Az középső részében az aknának vagyon egy *zink*, 20 öl mélységre, azon vagyon egy *kézzel tekerő csiga*, éjszakra alkalmas ércz, avagy só találtak; mostan művelnek egy helyben vulgo *kürn*, délre láttatik részenként tiszta só fekésében, avagy az erekben, az földes sőt deportáltatják az *főző hutához*.

7. Felül specificált *zinken*, vulgo mélységen alul vagyon még egy *zink*, 5 öl mélységre éjszakra szép sóra találtak helyenként, az földdel egyelített sőt az *főző hutához* szállítatják. Ezen *zink* az legmélyebb, igen messzére kell a sőt kivonni és az napvilágra hozni, kevés gyámollal

épitik. Az felső és alsó mezeiben vulgó *kürn* 11 bányász munkálkodik. Az *compassom* szerint 6 órára igen kivágattatott, kiben igen erős köre találtak. Azmikor azt elrontották, vizet aránzottak és esmértenek, melynek félelme miatt és jövődö kárnak eltávoztatásáért, hogy az viznek forrása ne erősíttessék, elhagyattatott.

8. Item az régi *stoln* avagy *schlacht*, azki csak köbül és haszontalan földbül áll és az bányát tartja a felső mezőben, scilicet az *zinkek*, avagy mélységek fölött, azhol az bányászok művelnek, az, jó épületben tartatik, az gonosz áérnek miatta — az vizi schaht felől.

Ez az aknának mostani mindennemű állapotjában való alkalmazhatossági. Következik immár az egész bányának alkalmazhatossága és substantiája az nemes camarának instructiója szerint.

1. Referáltatik mi általunk, hogy az régi sóvágó-helyek, az felső mezőben vulgo *kürn*, azmint felől is specificáltatott, teljességesen elhagyatának az munkából, beszakadoztanak és az helyei, haszontalan földdel töltetnek be. Ellenben 39 öltre szállítottatott mélyebben, azkiben szép sóereket találtak, igen kivágatott, mivel szorgalmasan műveltetett, de nagy költséggel hozatik ki az só az schahtnak távulléte miatt.

2. Azmi expensa az épületekre az időtül fogvást költ, miolta az *Eperjes városa* az aknát birja, úgymint 27 esztendő alatt, sok idő kívántatnék annak végben való vitelére sok rendbeli rátiókból kikeresni. Mivel az tiszték és gondviselők igen elholtak; azért relatiónk mellett beadott seriesbül*) 6 hét alatt az bányászoknak kinek-kinek fizetése mennyire extendáltatik, megmutatja esztendeig mi kellett az munkásokra.

3. Ez idő alatt, miolta az *Eperjes városa* birja micsoda haszna lehetett mind az *aknának*, s mind az *sófőző hutának*, azt, sem az hutmány, sem az régi bányászok nem tudhatják.

4. Hasonlóképen hogy ha az idő alatt új *schaht* készítetteté avagy nem? erre mi egyébképen relatiót nem tehetünk, hanem azmint felől kitetszik: *stohwant*, általlyukasztások és mélységben való sülyesztesek építettetnek, de ujonan schacht, azaz bejáró hely, avagy akna nem készítettetett.

5. Azmennyire mi eszünkben vehettük és az mellénk adjungáltatott személyektől informáltattunk, hasznosnak itélnénk új *schahtot* készítettetni és szállítani, mivel az mostani schachthoz igen messzére vontatik az só és az apró művesnek béri, úgymint: az *csiga-tekerő*, *taliga-tolyó* és az *kötéltartókra* sok haszontalan költség kell; az *gonosz szél avagy áér* az mostani schachttal correspondeálna és kijüvetele búségesbben lehetne és így, sok ideig való hasznos akna lehetne, azaz megírt okokból.

6. Ezben is némely emberektül bizonyosan, de igen titokban és félelem alatt informáltattunk, hogy az *sóvári földesúr*, úgymint *Soós János* uram kertben akarván egy kutat ásni és mikor egy kevéssé az mélységre jutottanak volna, nem vizre, hanem tiszta sóra találtak. Ezt meglátván, az ásott vermet mindjárt bétöltetnek, tartván attui, ha eszekben veszik, azt kerttel együtt elfoglalják. Az aknában belől is az *compassom* és az erek, mind azon helyre szolgálnak, így jobb és hasznosbb helyben nem ítéltetett sohol új aknát, avagy schachtot építeni mint azon kertben,

*) Lásd III. alatt.

7. Azmely *tölgyerdő* az sóbányához való volt és mostan is vagyon, az, az nemes emberek szolgáltaul annyira elvesztegettetett és *kiosztattatott*, hogy igen kevés fa vagyon rajta, azhol azelőtt határa volt is elpusztították, ott már szántnak, vetnek és kevés fa vagyon, éppen az, kit avagy meg nem hántottak, égettek és vagdaltak volna, arra nézve, hogy elveszthessék az erdőt és szántóföldeket csinálhassanak az helyén; mely nagy kárára vagyon az sóbányának, mivel messze földről és nagy költséggel kell más messzére való erdőkről, az aknához való épületre és az sófőzésre való fát hozatni.

8. Az *Eperjes városa*, specificált aknát az sófőző hutával együtt, egyik concivis atyjokfioknak *Mihálykó János* uramnak árendában adták 400 forintban esztendeig, azkinek nem kicsin búsulása vagyon, hogy *Lengyelországból* kihozzák ide a sót és azmiatt nincsen semmi keleti az sóvári sóknak. Erre nézve káros, mert folyása szerint, mint az sónak keleti, mely okra nézve szükséges volna az idegen országbeli sót, azmint azelőtt is volt, kihozni megtiltani, hogy mikor ő felsége kezéhez venné az aknát, lenne jobb haszon benne.

Azmi pedig az aknához való eszközöket illeti, azkik az napvilágon valának, úgymint: az *gépely*, az bányászok lakóhelyei, sófőző huta, bányászok műszerei és ahhoz való eszközök: azokat ezen relatiókhoz series szerint inventáriumban*) béadtuk. Melynek nagyobb bizonyosságára ez relatiókat kezünk irásával és pecsétünkkel megerősítettük. Datum Epperjesini, anno et die ut supra. (P. H.) *Philipp Kerspeck*, alias *Cseresnyey* m. p. (P. H.) *Simon Deblinger* m. p.

III. Az sóvári sóbányászok száma és 6 heti fizetése.

Az <i>Huttman</i> : Czeltner András	
6 heti fizetése térszen	fl. 21 „
Amellett szabad fája jár.	
Bartl Ritter	fl. 15 „
Hans Martin	fl. 14 „ 50.
Macz Tischler	fl. 14 „ 50.
Hans Mauer	fl. 14 „ 50.
Hans Pergman	fl. 16 „ 76.
Hans Risch	fl. 14 „ 50.
Griger Perkmann	fl. 17.
Jacob Matterna	fl. 14 „ 50.
Hans Baren	fl. 14 „ 50.
Gregor Schneider	fl. 14 „ 50.
Adam Genert	fl. 16 „
Michael Sallay	fl. 14 „ 50.
Peter Wenczel	fl. 14 „ 50.
Georg Schim	fl. 16.
Merten Schwarcz	fl. 16.
Georg Rau	fl. 16.
Hans László	fl. 14 „ 50.

*) Lásd IV. alatt.

Andres Zipser	fl. 14 „ 50.
Melchior Czelter Kowáciz	fl. 20.
Matthes Demian	fl. 16.
Merten Czelter	fl. 14 „ 50.
Tobias Ritter sófőző	fl. 16 „
Matthes Schmid sófőző	fl. 16 „ 50.
Michael Klein	fl. 15.
Jacob Weber	fl. 16.
Andreas Spinder	fl. 12.
Michel Feidl	fl. 14.
Peter Koltner	fl. 14.
Walten Czebner	fl. 14.
Stenczel Keltner	fl. 11.
Merten Ochs	fl. 12 „ 50.
Sebastian Főjér	fl. 11.
Woyczek Garbusek	fl. 12.
Hans Resefsky	fl. 10 „ 50.
Peter Bayrátt	fl. 10.
Markus Keller	fl. 12.
Jakob Benko	fl. 11.
Bartel Spanner	fl. 14.
Hans Tischler	fl. 12.
Michel Pollak	fl. 8 „ 60.
Jaspék Buttko	fl. 8 „ 60.
Andreas Kislingh	fl. 9 „ 50.
Martin Stertliczky	fl. 9 „ 50.
Augustin Prechhofingh	fl. 6 „ 50.
Balas Hochtinsky	fl. 9 „ 10.
Michel Ptachik	fl. 9 „ 60.
Caspar Schenoczky	fl. 4 „ 70.
Wallag Drundowsky	fl. 5 „ 55.
Christoph Gerner	fl. 6 „ 50.

A számtartó deáknak esztendei fizetése is vagyon, és azonkívül

6 hétre jár neki .....

fl. 6.

Az prédicátornak .....

fl. 6.

Oskolamesternek .....

fl. 1 „ 44.

Ez fizetésen kívül az bányára kívül-belől való és külömb-külob-féle épületekre, ahhoz való eszközökre, szerszámokra nem kicsiny költség megyen.

Summa az bányászok 6 heti fizetésének facit fl. 595 den, 25.

IV. A sóbánya 1616. és 1643. évi leltára.

Inventatio

salisfodinae Sowwariensis sequitur in hunc modum.

Anno 1616, die 26. Novembris in assignatione civitatis Epperies conscriptum.

Anno 1643, die 10. Februarii per commissarios supradictos revisum et inventatum.

Az felső gépelyben.

Az *gépely*, azhol az csigakerék vagyon, újonnan sindelyeztetett, és deszkáztatott környüskörül.

Az sóakna felett való házaknak félfedele napnyugot felől éppen újonnan sindelyeztetett, másfelé imitt-amott fódóztatott.

Egy *csigakerék* minden hozzátartozó szerszámával.

Az csigán 2 kötél, egyik kenderkötél, az másik hárskötél.

Az sókamarában egy új *szinghez* való hárskötél.

Az sókamarának az padján: 2 ó hárskötél, 1 ó kenderkötél *schachthoz* való.

Melyet mostan is újonnan építettének meg, azmint megjártuk és ad oculatam vettük.

Ezt is tavál újonnan sindelyeztetették meg.

Mely most is épen megvagyon.

Mostan 2 új hárskötél vagyon; ezenkívül is 3 hárskötél vagyon, azki még müben nem forgott.

Azok, úgymint letött kötelek elrothadtak, és más olyan rosszak vadnak helyette.

Ugyanazon a gépelyben vagyon:

Az *huttman* háza.

Abban környüskörül vadnak székek.

Egy kemencze.

Két üveg ablak.

Egy kis asztal.

Épen megvagyon.

Ezek is megvadnak.

Az mostan új.

Jelen épen vadnak.

Ez helyett örög asztal vagyon.

Mellette:

Faggyúnak való kamara.

Ismég más kamorácska az *huttman* házához pitvarával együtt.

Ez is jól vagyon.

Ez is helyben vagyon.

Másfelől is vagyon két sókamora de tapasztallan.

Az egyik sókamarában vagyon 2 vas mázsamérték.

Ez mellett fél vas mázsa.

Egy réz fertálmázsa, mely megtört.

Egy vas félfertály.

Ezek épek, és meg is vagyon tapasztva.

Ezek mind megvannak és ezen kívől vasas lánczokkal felépített mérték.

Az huttman házának ellenében.

Ugyan egy új ház derék, de semmi héjazatja nincsen, tapasztallan is.

Hozzá való sindely benne vagyon 2000.

Ez alatt vagyon egy pincze, fából csináltatott.

Egy köszörőkő.

Mostan ez tapasztott, és egy szersmind héjazattott is.

Ezen sindelylyel födetett, kihez szeget adtak és az ácsoknak is fizetnek.

Mely hitvány szabású.

Meg vagyon.

Ugyanazon gépelyházban vagyon.

Két öreg vizvonó bőrzsák, egyéb hozzávaló szerszámmal.

Öt sóvonó bőrzsák.

Öt emberre való hám, kötelekkel és minden szerszámmal.

Két sóvonó új kötelek.

Mostan 4 vagyon, az ketteje igen öreg.

Mostan csak 4 vagyon.

Ezféle 4 új vagyon, az régi egy.

Ezek mind megvannak és újak.

Az schacht, kit Császár-schatnak hínak.

Ez fél szerint vagyon, egynehány helyen fódózást és építést kíván.

Az zinkek benne, az bányában jók, de kevés sóra mutatnak mostan.

Vagyon az mellett egy vizvető csatorna.

Mostan jó.

Ezek is jól vannak.

Benn az bányában vagyon.

Bányavas 37.

Pach 77.

Handfeizsel 7.

Öreg és kicsin puska 6.

Mostan is vagyon..... 6.

” ” ..... 73.

” ” ..... 6.

” ” ..... 8.

Fűrész 1.	Mostan is vagyok	M ²	1.
Szekercze 6.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	7.
Foglaló vas 2.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	3.
Tisztító vas 3.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	3.
Vasszeg 24.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	18.
Plécz 9 bokor.*)	" " " " " " " "	" " " " " " " "	16.
Egy vasrúd.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	4.
Karacza 7.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	8.
Irtó kapa 1.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	1.
Tekenyő 14.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	12.
Taliga 15.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	15.
Vas csákány 1.	" " " " " " " "	" " " " " " " "	3.
	Bárd	" " " " " " " "	1.
	Schadhammer "	" " " " " " " "	1.

Az felső gépelyház felől.

Egy kolompozó.

Megvagyom.

Alsó gépely.

Az *schacht*, kit *Faigel-schacht*-nak hínak; vagyon az mellett egy vízvető csiga.

Megvagyom.

Azon vagyon egy kenderkötél, egy hárskötél, kik nem újak.

Mostani ó kötelek vannak rajta.

Az végén vagyon mind az két-tőnek láncza.

Ez szerint vagyon:

Két fa-csigakerék vasazott, ezen-körül való szerszámmal egyetemben.

Ez is ezenképen vagyon.

Ugyanabban az gépelyben.

Vagyon egy prófont-ház.

Ez is helyben vagyon.

Abban 4 üveg ablak.

Ez mind újonnan építettett meg ablakkal, kemence is vagyon benne.

Ezen házban egy csapszék, két öreg *csapló kupa*.

Most is annyi vagyon.

Kemence nincsen benne.

Mostan vagyon.

Székek környűskörül.

Megvannak. Egy öreg éléstartó láda.

Deáknak való házacska.

Ez is újonnan építettett 2 ablakkal.

*) T. i. pár.

· Abbán egy üveg ablak.
· Mellette egy prófont-kamora.

Kettő vagyott.

Melyből az fölőlspecificált szoba
öregbítettett.

· Abbán egy üveg ablak.
· Az gépelynek héazatja hitvány
szabású, de egynehány helyen
ujjonnan fódóztatott.

Ez most épen vagyon, minde-
nütt jó.

Az hevér-házban.

· Székek vadnák környösköröl.
· Két üveg ablak.

Most is így találtatik.

Mostan 3 vagyon.

Egy kemence, kit az *hevérek*
magok csináltanak. Két asztal,
két zöld ráma. Az héazatja jó.

Asztal, egyik az alatt, az másik
a fölő házban vagyon. Az rámak
megvannak. Az egyik szoba mind
uj, benne két *karszék*, egy *közszék*.

Az kovácsműhelyben.

Vagyon egy kovács-*kölcz*.
Egy öreg *vasfogó*.
Egy közép *verő*.
Egy kicsin *verő*.
Egy nagy vas *ülkő*, azki most
az alsó sófőző hutában vagyon.
Két szegverő üllő.

Megvagon.

Megvagon.

Megvagon.

Megvagon.

Most is ott vagyon.

Csak egy vagyon. Ezeken kívül
vagon:

Két öreg *verő*.

Ljúkasztó verő ..... №... 5.

Sinszeg fejező ..... №... 1.

Lapösszeg fejező ..... №... 1.

Lécszeg fejező ..... №... 1.

Patkószeg fejező ..... №... 1.

Szegvonó fogó ..... №... 1.

Ellenző vas ..... №... 1.

Nagl-placz vashasító ... №... 2.

Egy öreg *porczcl* ..... №... 1.

Span-ring ..... №... 5.

Egy *köröz-hegyező* ..... №... 1.

Egy *koch-nyárs* ..... №... 1.

Egy *horgas-verő* idest: *Erte*
hammer.

Ljúkasztó karika ..... №... 1.

Vasmérték (?) ..... №... 1.

Az mûhely előtt:

Egy kaloda.

Mostan az hevér háza előtt va-
gyon új.

Ez mellett vagyon

Az Faigel-schacht vizvetővel.

Ez is megvagyon.

Ugyanott az schacht előtt.

Egy kis szoba, kiben kovács
lakik.

Azon belől egy kamarácska.

Ezek megvadnak.

Az istállóban

Vagyon két váló.

Megvagyon.

Négy ló.

Megvagyon.

Négy hám.

Megvagyon.

Egy nyereg.

Megvagyon.

Három zabos láda.

Megvagyon ketteje.

Egy élésláda.

Az is megvagyon.

Ennek ellenében

Vagyon más deszkázatott új is-
tálló.

Most is megvagyon.

Azonkévül vagyon

Egy *vallos szekér*, só hordani
való.

Ez is megvagyon.

Más *lajtrás szekér* éppen.

Ez is megvagyon.

Új épületek, kiket Daróczy Ferencz ujonnan csinál-
tatott.Egy öreg ház, az prófontház; és hevérház mellett ujonnan épít-
tetett két rendre.

Az alsó házak:

Az prófontház mellett egy szoba szaka(do)zott.

Ebben az szobában egy zöld kályhás új kemence lábaival egygyütt.

Abban vagyon egy rézfazék, székek környüskörül.

Egy fekete asztal, kinek *fia* nagyon pléhes.

Három üveglak.

Egy ajtó pléhivel és kulcsával.

Ennek az háznak ellenében

Más deszkázott szoba vagyon.
 Egy zöld kályhás kemence aljával együtt.
 Környüskörül *asztalgyártónak* való deszkák, vagy székek műhelynek való. Két üveglak.
 Egy pléhes ajtó.
 Ez két szoba között egy konyha.
 Ezek az házak mindenképen készek.

Az felső házak.

A prófonház mellett való szobának fölötte vagyon egy *öntött ház szoba*, székek nélkül.
 Azon egy pléhes ajtó kulcsával egygyütt.
 Vagyon egy zöld új kemence.
 Három üveglak.
 Az ház előtt egy pitvar.
 Abból nyílik egy folyosó árnyékszékre való.
 Azon egy ajtó pléh nélkül.
 Ezen pitvarból megyen két rend grádics alá, felöl deszkával becsináltatott két kémény fából.

Az megirt szoba ellenében

Vagyon más *öntött szoba* kemence nélkül.
 Abban két öreg *czifra*- és egy középső üveglak.
 Az egész háznak fölötte vagyon *öntött pad*.
 A ház héja új, jó.

Felső új sófőző öreg huta.

Ezt ujonnan két héjazatra építette Daróczy uram ő nagysága; közepében vagyon egy csatorna, tapasztott, de nincs semmi benne, sőt sem főztenek abban.

Ezen épület ezelőtt 2 héjazat alatt volt, mostan 6 héjazat vagyon rajta.

Következik az alsó sófőző régi huta.

Annak az épületi, feli-részint vagyon.

Egy szoba kemence nélkül.
 Az mellett egy kamora fő söt (fött söt?) tartani való.

Egy csőtör.
 Fél csőtör.
 Egy garasos famérték.
 Egy lakat.
 Két új seffel.

Azon helyen semmi sincsen! Mivel annak eszközei az felső hutához vitettenek. Mert azki ezelőtt az alsó hutákban voltak, most az felsőbe vadnak, azmint következik:

Azelőtt szoba kemence nélkül volt, most szép szoba, rajta kévvülfűtő kemenczével.

Ott alatt volt egy hitvány só-

Nyolcz öreg kád, melyek só-
vizzel teli vadnak.

Egy öreg négyszeglető vasüst,
kiben sőt főznek, foldoztatott; az
kemenceze, azkin áll ujonnan ba-
toztatott (padoztatot?) és vasaz-
tatott.

Az üst hat vasforgón függ.

Egy vasas tekenyő.

Egy vas *karacs*a vagy *szénvonó*.

Egy vas villa.

Kis *karacz* kettő vagy *kapa*.

Két vizmerítő.

Egy taliga.

Két kapa.

fartó kamara. Most az helyett va-
gyon 2 nagy öreg sókomora jó
épületben.

Az felső épületben vagyon két
ásott tő, két rész *szevárványával*
egygyütt.

Két nagy öreg sófőző vasüst,
négyszegű, 6 vashorgon függő.
Az egyik ujon ujj, nem is főztek
benn, az másik is még ép és
fódoztatlan.

Tizenhárom nagy öreg ká-
dok, teljesek sóvizzel; egy vasas
teknő.

Négy *sóvonó vas-kapa*. Négy *só-
hányó lapát*. Egy öreg pöröly. Há-
rom toló taliga.

Két csőtert, egy fél csőtert.

Egy garasos mérő.

Egy nagykerékű taliga, azkin
fát hordanak.

Az egyik *szivárvány* felett, az
aljától fogvánt, az félig házacska
vagyon, elegendő ujj csatornákkal
megkörnyékeztetvén.

Ezeknek felette, tartozik ehhez az sóújvári sóbányához egy ke-
rekded örög tölgyfa-(erdő) Erdőfalva felől, ki nem messze vagyon az
sóbányától, kit nem kell engedni, hogy valaki pusztítsa vagy károsítsa,
semmiképpen akármi módon, mert ő fölségének és az bányának nagy
fogyatkozásra volna.

Az mellett a sóbányákról vadnak az bányához tartozandó egyne-
hány kertek; annak fölötté rétek, az gépelynek felől környüskörül.

Atque sic ex commissione sacratissimae Caesareae regiaeque
maiestatis camerae Scepusiensis expediti inventabamus die decima Feb-
ruarii, anno MDCXLIII. Actum Epperies die duodecima Februarii, anno
suprascripto.

Philippus Chresney m. p. (L. S.) *Simón Deblinger* m. p. (L. S.)

Eredetije az Orsz. Levéltár kincstári osztályában „Instructiones No. 42“ alatt.